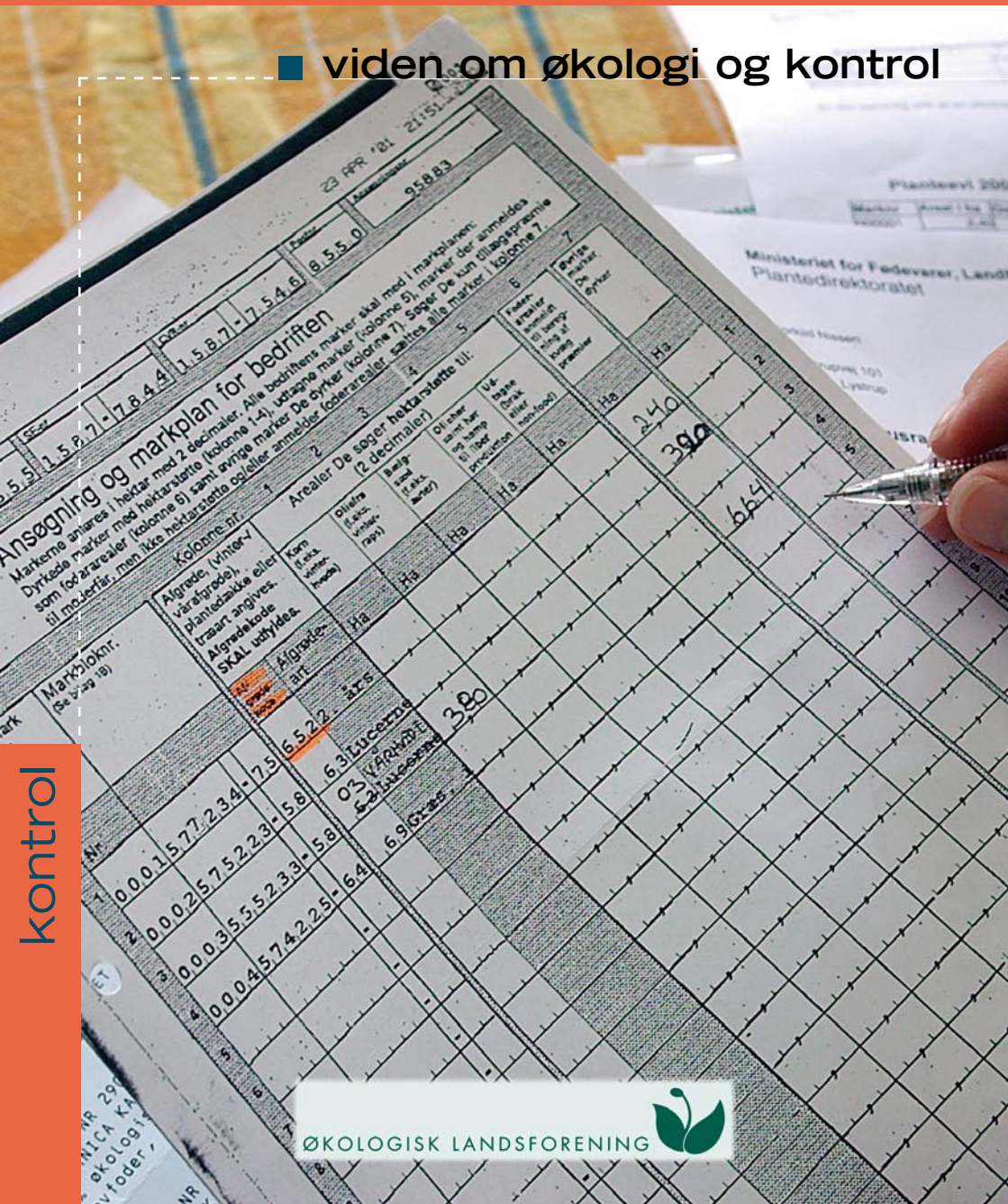

regelrette landmænd

■ viden om økologi og kontrol

kontrol

ØKOLOGISK LANDSFORENING

viden om økologi og kontrol

■ KONTROL GIVER TILLID

Alle landmænd er underlagt regler og kontrol. Udover de generelle regler forpligter de økologiske landmænd sig til at følge flere regler og bliver yderligere kontrolleret. Det gør de, fordi forbrugerne skal have sikkerhed for, at de varer, de køber som økologiske, rent faktisk er produceret efter de gældende principper og regler for økologisk produktion. Kontrollen er med til at understøtte forbrugernes tillid.

■ TO ÅRS OMLÆGNING

En landmand må ikke kalde sine afgrøder og dyr økologiske, bare fordi han er holdt op med at bruge sprøjtemidler og kunstgødning.

Han skal først søge om økologisk autorisation hos Plantedirektoratet, som hører under Fødevareministeriet, og dernæst skal bedriften gennem en såkaldt omlægningsperiode. Den varer normalt to år. Først derefter må produkterne sælges som økologiske.

I omlægningsperioden skal landmanden følge de økologiske regler, og han skal underlægge sig samme kontrol som etablerede økologer.

■ ÅRLIG KONTROL

Hver eneste økologiske gård i Danmark, inklusive dem, der er under omlægning, får fast besøg af en kontrollør fra Plantedirektoratet én gang om året. Desuden tager kontrollørerne ud på ekstra, uanmeldte besøg.

Det årlige kontrolbesøg begynder typisk med, at kontrolløren gennemgår landmandens bilag og andre papirer fra det seneste år.

Landmanden skal med fakturaer, følgesedler eller lignende kunne dokumentere alle bevægelser af varer ind og ud af bedriften. Blandt andet skal der være papir på, at:

- Såsæden ikke er behandlet med pesticider.
- Indkøbt foder til dyrene lever op til økologi-reglerne.
- Afgrøder, slagtedyr, mælk eller æg ikke er solgt som økologiske før udløb af omlægningsperioden.
- Eventuel medicin til dyrene overholder de økologiske regler.

Derefter går kontrolløren rundt og ser på bedriften.

Hun tjekker blandt andet, at:

- Dyrenes forhold i stald og på udearealer er så gode, som de skal være.
- Skellene til naboer er så brede og tydelige, at en konventionel nabo ikke kommer ind på en økologisk mark, når han udbringer kunstgødning og sprøjtemidler.
- Markerne ikke er sprøjtet med pesticider.
- Afgrøderne på markerne svarer til den skriftlige markplan.

■ MULIGHED FOR STRAF

Hvis landmanden har overtrådt reglerne, vil Plantedirektoratet træffe beslutning om en form for sanktion.

I milde tilfælde får landmanden en henstilling eller påbud om at gøre tingene anderledes fremover. Det kan for eksempel være, hvis han ikke har gemt et bilag for noget husdyrgødning, han har fået fra en anden landmand.

Hvis overtrædelsen er større, kan landmanden få påbud om, at et eller flere dyr eller en del af jorden skal gennem en ny omlægningsperiode. Det kan eksempelvis ske, hvis sprøjtemidler fra en konventionel nabo er kommet ind på en økologisk mark langs et skel.

Andre muligheder for sanktion er bødestraf eller fratagelse af autorisationen. I sidste tilfælde må bedriften og produkterne ikke længere kaldes økologiske. Kun i sjældne tilfælde er der tale om bevidst snyd.

I 2003 fik 6 ud af 3714 økologiske landmænd frataget deres autorisation. Altså omkring halvanden promille.

■ KONTROL MED VIRKSOMHEDER

De firmaer, der leverer såsæd, foder og andre varer til økologiske landmænd, er underlagt en kontrol fra Plantedirektoratet, der svarer til kontrollen af landmændene.

Virksomheder, der importerer, pakker eller forarbejder økologiske fødevarer, skal på samme måde lade sig kontrollere, men her udføres kontrollen af den stedlige Fødevareregion. Også det foregår med både faste og uanmeldte kontrolbesøg og omfattende eftersyn af både papirer og fysiske forhold.

■ EKSTRA REGLER OG MÆRKER

Alle danske landmænd med økologisk autorisation kan efter endt omlægning sælge deres produkter med det statslige Ø-mærke.

Udover det danske Ø-mærke, kan forbrugerne støde på en række andre økologimærker.

Blandt andet har EU sit eget logo som kan påføres økologiske produkter, hvis mindst 95% af ingredienserne (kun dem der stammer fra landbrug) er økologiske og hvis hele tilberednings- og produktionsprocessen er foregået i EU. De reste-

rende 5 procent ingredienser (af dem der stammer fra landbrug) skal enten være økologiske og stamme fra lande udenfor EU - eller være opført på økologiforordningens liste over de ingredienser, som ikke i nødvendigt omfang kan skaffes som økologiske. At EU har regler om økologi er i øvrigt forholdsvis nyt. Reglerne for planterproduktion kom i 1992, mens reglerne for dyrehold trådte i kraft i år 2000.

Endelig er der økologiske landmænd, som følger de særlige biodynamiske regler og lader sig kontrollere af Demeterforbundet.

De Demeter-kontrollerede landmænd har ret til at bruge dette logo på produkterne.

Nogle vælger også at følge reglerne fra de udenlandske organisationer Soil Association og KRAV for at kunne eksportere.

HER KAN DU FÅ MERE AT VIDE

Oplysningstjenesten Alt Om Økologi:
www.alt-om-okologi.dk

Plantedirektoratet:
www.plantedir.dk

Fødevarestyrelsen:
www.foedevarestyrelsen.dk

ØKOLOGISK LANDSFORENING
FREDERIKSGADE 72 • 8000 ÅRHUS C
TLF. 87 32 27 00
www.okologi.dk

Udgivet af Økologisk Landsforening med støtte fra Direktoratet for Fødevarerhverv • Layout: ph7 kommunikation 86 76 04 16 • Foto: Side 3: Peder Hovgaard; Side: 1, 2: Claus Haagensen/Chilli • Tryk: Phønix-Trykkeriet A/S. Trykt på 100% genbrugspapir. Denne tryksag er svanemærket.